

ZNALECKÝ POSUDEK

č.2/15/2016

Předmět posudku: 2 lípy malolisté u kostela sv. Petra a Pavla na náměstí
Republiky v Soběslavi
Účel posudku: posouzení zdravotního stavu, provozní bezpečnosti stromů a
návrh opatření

Objednatel: Soběslávka z.s.
Petra Bezruče 417/13,
392 01 Soběslav

Zpracovatel: Ing., Mgr. Zdeněk Tesař, Novohradská 235, 379 01 Třeboň
*znalec oboru ochrana přírody se specializací na hodnocení stavu
dřevin, kácení a diagnostiku stromů*

Datum zpracování: 11.11.2016

Tento posudek byl vypracován ve 2 vyhotoveních a obsahuje 5 stran textu a 2 přílohy.

Přílohy: - 1 strana se stupnicí sadovnické hodnoty dle prof. J. Machovce
- 1 strana se 4 fotografiemi stromů

I.Podklady

Místní šetření 5.11. a 10.11.2016 včetně pořízení fotodokumentace

Odborná literatura :

Gregorová B.: Řez dřevin ve městě a krajině, Praha 2000

Kavka B.: Sadovnická dendrologie I., Eden 1995

Kolařík J. a kolektiv: Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I., ČSOP Vlašim 2003

Kolařík J. a kolektiv: Péče o dřeviny rostoucí mimo les – II., ČSOP Vlašim 2005

Dr. Lothar Wessolly : SIA - Metoda vizuálního hodnocení stability stromů

II. Souhrn skutečností

Hodnocené stromy rostou za presbitářem kostela směrem k náměstí, jehož přilehlá část je využívána jako parkoviště. Mezi kostelem a parkovištěm vede chodník, mezi posuzovanými lípami jsou umístěny lavičky, takže stanoviště je vysoce frekventované z hlediska pohybu lidí, v dopadové ploše korun stromů parkují automobily. Lípy byly vysazeny v těsné blízkosti stavby kostela, jejich koruny jsou kvůli tomu částečně deformované, v minulosti byl jejich tvar upravován dle stanoviště. V blízkém okolí se jedná o jediné takto vzrostlé stromy, poněkud mladší lípy se nachází až v centrální části náměstí.

Tilia cordata (lípa malolistá nebo též srdčitá) je náš původní dlouhověký strom větších rozměrů. V zápoji dosahuje výšek 25 až 30m, průměru kmene až 1m a věku až 150 let. Solitérně rostoucí stromy se dožívají až 300 či 400 let. Je to dřevina snášející stín a roste na vlhkostně příznivých stanovištích. Na půdu má střední nároky. Škody silnými mrazy ani vysokými teplotami nejsou u nás známy. Kořenový systém má mohutný, srdčitý, vývraty netrpí. Patří mezi dřeviny se slabou vrcholovou dominancí, větví se sympodiálně, často tudíž vznikají tlaková větvení a vícekmenné formy koruny. Dřevo lip je měkké. Schopnost regenerace je dobrá.

III. Posudek

Lípa č. 1

Obvod kmene ve výšce 1,3m: 241cm

Výška stromu: cca 22m

Průměr koruny: cca 9m

Výška nasazení kazení koruny: 3m

Fyziologická vitalita: téměř optimální

Větší z posuzovaných lip (při pohledu z náměstí vlevo od kříže a soch) má korunu mírně asymetrickou. Jedná se o sekundární korunu po několikerém sesazení v minulosti. V důsledku těchto a dalších navazujících neodborných zásahů vznikly na stromě poškození a defekty v podobě tlakových větvení a dutin na kosterních větvích. Tyto dutiny jsou povětšinou po okrajích zpevněny hojivým pletivem – kalusem. Tlaková větvení jsou patrná ve výškách cca 2,5m a 8m. Ve výšce cca 2,5m je otevřená dutina o rozměrech cca 20x20cm, což v kombinaci se zmíněným tlakovým větvením znamená místo, kde je výrazně snížena stabilita stromu.

Kmen posuzované lípy vykazuje známky centrální dutiny, která navazuje na již zmíněnou otevřenou dutinu v hlavním větvení stromu. Dle metodiky SIA existence centrální dutiny v kmeni stromu snižuje stabilitu stromu jen o cca 10%, tudíž nejslabší místo z hlediska stability stromu je zmiňované tlakové větvení s otevřenou dutinou ve výšce cca 2,5m. Stabilita celé koruny je částečně snížena, proto navrhuji její zajištění redukčním řezem. Díky vhodné fyziologické vitalitě je koruna dostatečně zahuštěná na provedení redukčního řezu a dá se také předpokládat, že na něj strom zareaguje dobře.

Perspektiva je velmi pravděpodobně střednědobá (přibližně 10 – 20 let, přičemž nelze vyloučit i delší životnost), za předpokladu opakovaných redukčních řezů v intervalech přibližně 5 let (dle intenzity regeneračního růstu).

Sadovnická hodnota 2-3 body

Návrh ošetření:

- redukční řez celé koruny o 2-5m, dlouhých stojatých větví o cca 5m, ostatních ležatých větví o cca 2m, tzn. výškovou redukci o cca 5m, stranovou redukci o cca 2m
- zdravotní řez. Zakrácenou kosterní větev směrem ke kostelu jen zapěstovat zdravotním řezem
- tvarovací řez zaměřený na oddálení větví od stavby kostela na minimální vzdálenost 1,5m
- zastřešení dutiny ve hlavním větvení (ve výšce cca 2,5m) nejlépe epoxidovou stříškou s dostatečným větracím otvorem.

Lípa malolistá č. 2

Obvod kmene ve výšce 1,3m: 203cm
Výška stromu: cca 19m
Průměr koruny: cca 9m
Výška nasazení kazení koruny: 3m
Fyziologická vitalita: téměř optimální

Menší z lip u kostela (při pohledu z náměstí vpravo od kříže a soch) má výrazně asymetrickou korunu vychýlenou směrem od kostela. Také tato lípa má sekundární korunu vytvořenou novými výhony po razantním sesazení v minulosti ve výšce 5-7m. Tímto zásahem opět vznikly na kosterních větvích a kmeni poškození v podobě tlakových větvení a otevřených dutin. Okraje těchto dutin jsou však dostatečně zpevněny hojivým pletivem, jež má vyšší pevnost než okolní dřevo. Na kosterní větví I. řádu je ve výšce cca 4m patrna jedna z největších otevřených dutin o rozměrech cca 20x10cm. Další z větších otevřených dutin je na kosterní větví směřující nad sochu – i tyto dutiny jsou na okrajích zpevněny kalusem.

Kmen nejeví známky vážnějších defektů, které by měly vliv na stabilitu stromu. Směrem ke kostelu je patrný zesílený kořenový náběh. Takto strom tzv. reakčním dřevem zřejmě reaguje na náklon koruny. V důsledku zbytnění přilehlých kořenů se v těchto místech mírně nadzvedává terén.

Popsané defekty jsou slučitelné s další existencí tohoto stromu na stanovišti za předpokladu ošetření redukčnímho řezem, který je dobře proveditelný díky vhodné fyziologické vitalitě stromu a příznivé stavbě koruny.

Perspektiva tohoto stromu je opět velmi pravděpodobně střednědobá (přibližně 10 – 20 let, přičemž nelze vyloučit i delší životnost), za předpokladu opakovaných redukčních řezů v intervalech přibližně 5 let (dle intenzity regeneračního růstu).

Sadovnická hodnota 3 body

Návrh ošetření:

- redukční řez celé koruny o přibližně 3m zaměřený na symetrizaci koruny (včetně odlehčení poškozené větve směřující nad sochu)
- zdravotní řez
- tvarovací řez za účelem oddálení větví od stavby kostela na vzdálenost minimálně 1,5m.

IV. Závěr

Obě posuzované lípy jsou ve střednědobé perspektivě udržitelné za předpokladu provedení navrženého ošetření, proto doporučuji je na tomto stanovišti ponechat. Je třeba počítat s opakováním odborných zásahů v intervalu cca 5 let – podle přírůstků. Doporučuji v blízkosti (samozřejmě podle možností stanoviště) provést v dohledné době výsadbu dlouhověkých stromů, které dosáhnou obdobného vzrůstu, aby posuzované stromy časem mohly nahradit.

V Třeboni 11.11.2016

Znalecká doložka

Znalecký posudek jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19.7.2011 pro základní obor ochrana přírody se specializací hodnocení stavu dřevin, kácení a diagnostiku stromů.

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem 2/15/2016 znaleckého deníku.

Podpis znalce :

Otisk razítka :

Příloha č.1

Klasifikační stupnice sadovnické hodnoty dle prof. J. Machovce

5 bodů - nejhodnotnější dřeviny

Dřeviny absolutně zdravé a nepoškozené, tvarem i celkovým habitem koruny odpovídající druhu, bez pozorovatelných poškození, zavětvené až k zemi, velikostně již plně rozvinuté, avšak ještě v plném růstu a vývoji. Do této kategorie patří dřeviny u nichž je vzhledem k předpokládané délce dosahovaného stáří předpoklad, že mohou svou sadovnicko - krajinářskou funkci plnit ještě po řadu desetiletí. Při řešení prostoru, na němž se takto vyhodnocené dřeviny nacházejí, je třeba vycházet ze zásady, že je třeba zachovat v maximální možné míře, i za cenu přehodnocení a přetvoření sadovnického prostoru, řešení plánované zástavby apod. Tyto dřeviny by prakticky měly být zachovány ve všech případech.

4 body - velmi hodnotné dřeviny

Zdravé dřeviny, typického tvaru, odpovídající příslušnému druhu nebo kultivaru, v celkovém habitu nanejvýš jen nepatrně narušené nebo poškozené. Například bez větví nejspodnějšího patra, mírně zahnuté, nebo s menšími volnými prostory v koruně, apod. velikostně rozvinuté alespoň tak, aby dosahovali polovinu těch rozměrů, které jsou na daném stanovišti schopny maximálně vytvořit. Stejně jako v předcházející kategorii musí mít dřeviny předpoklad rozvoje pro řadu dalších desetiletí, při udržování dosažené kvality. Rovněž tyto dřeviny v maximální míře chránit i za cenu přetváření kompozice prostoru na němž se nacházejí. K jejich odstranění lze přistoupit až po vyčerpání všech, i poměrně nákladných řešení, a jen zcela ve výjimečných případech.

3 body - dřeviny průměrné hodnoty

Dřeviny zdravé, resp. jen nepatrně proschlé, ale bez chorob a škůdců, kteří by se mohli rozšiřovat. Dřeviny v této kategorii se mohou tvarově lišit i velmi podstatně od původního typu. Patří sem např. dřeviny vysoko vyvětvené, avšak takové, u nichž je předpoklad obrůstání po osvětlení kmene, případně takové, které podržují své estetické a funkční hodnoty i při silném vyvětvení, dřeviny s jednostrannou korunou, ale stabilní korunou apod. Patří sem rovněž dřeviny tvarově i vzhledově typické, avšak dosud menšího vzrůstu, který nedosahuje poloviny normálních rozměrů daného druhu na posuzovaném stanovišti. Také u této kategorie musí být předpoklad dlouhodobého rozvoje. Buď jsou to dřeviny, u nichž je možno předpokládat, že si svoje sadovnické zařazení dlouhodobě udrží, nebo takové, které se mohou dále rozvíjet a dosáhnout i vyššího počtu bodů. Velmi často, zvláště v porostech, které nebyly dlouhodobě systematicky udržovány, tvoří základní materiál, z něhož je možno postupně vymodelovat kvalitnější porosty. Při řešení sadovnických úprav se u této kategorie počítá s tím, že se dřeviny podle potřeby buď ponechají k dalšímu vývoji a tam, kde to záměr vyžaduje se odstraní.

2 body - dřeviny podprůměrné hodnoty

Patří sem dřeviny značně poškozené, dřeviny velmi vysoko vyvětvené, bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, dřeviny staré a málo vitální, výrazně prosýchající, vydoutnalé, případně i jinak poškozené. Předpoklady dalšího vývoje jsou značně omezené, jak v čase, tak v kvalitě. Patří sem hlavně takové dřeviny, u nichž nelze předpokládat zlepšení jejich kvality. Nesmí to být však dřeviny ohrožující bezpečnost lidí nebo porostů. Při výhledových úpravách porostů se počítá s jejich postupným odstraněním. Výjimky tvoří pouze dřeviny mimořádné dendrologické hodnoty (unikáty), dřeviny, k nimž se váží nějaké památné události, chráněné stromy, resp. torza velmi malebně působící, které se nechávají na dožití.

1 bod - dřeviny nevyhovující

Dřeviny velmi silně poškozené, nestabilní, nemocné, silně napadené škůdci, zvláště takovými, kde hrozí jejich nebezpečí šíření na ostatní porosty, dřeviny odumírající a odumřelé, dřeviny, které svou existencí výrazně poškozují kvalitu cennějších exemplářů např. dřeviny vrůstající do korun kvalitních a zvláště světlo milných stromů a dřeviny jinak bezprostředně ohrožující jeho prostor a jeho vývoj.

Příloha č. 2 – fotodokumentace

Lípa č. 1 – celkový pohled

Lípa č. 1 – hlavní větvení

Lípa č. 2 – celkový pohled

Lípa č. 2 – kmen a kosterní větve

